Katedra hospodářské politiky Národohospodářské fakulty VŠE vydala doporučení pro Babiše ohledně ekonomiky. Méně pro neziskovky a „klimatickým šílencům“!

- CZ24 News | 11. dubna 2020

ČESKO: Katedra hospodářské politiky Národohospodářské fakulty VŠE pod vedením proděkana Miroslava Ševčíka vydala doporučení ohledně ekonomiky. Navrhli například posunout opatření v oblasti takzvaného „klimatického náboženství až šílenství“. Měli tím na mysli prosazování zelené politiky v Evropské unii, například Zelenou dohodu pro Evropu, která byla docentem Ševčíkem v minulosti již několikrát kritizována. Ekonomický tým též navrhl zrušit výdaje na neziskovky, pokud nespadají do sociální či sportovní kategorie. Státní schodek si prý můžeme dovolit, patříme údajně k nejméně zadluženým státům Evropské unie. A hlavně se nemáme inspirovat kvantitativním uvolňováním, které provozuje Evropská centrální banka.

Katedra hospodářské a sociální politiky Národohospodářské fakulty Vysoké školy ekonomické v Praze zveřejnila na svých webových stránkách fakulty doporučení k realizovaným hospodářsko-politickým opatřením veřejných institucí v „období koronavirové pandemie“. Jedná se o ojedinělý dokument, jelikož tato fakulta je nejspíše jedinou v České republice, která takové podrobné vyjádření napsala, celý dokument má jedenáct stran.

Celý dokument ZDE

„Vzhledem k mimořádnosti situace je nezbytné zabezpečit restart celých odvětví ekonomiky – cestovní ruch, doprava, služby, pohostinství atd., a proto lze počítat s výrazným zvýšením deficitu veřejných rozpočtů, který bezesporu přesáhne 3 % HDP. To by představovalo při výši nominálního HDP v roce 2019 (5652,553 mld. Kč) částku 169,58 mld. Kč. Pro letošní rok se dá počítat s poklesem nominálního HDP řádově o stamiliardy Kč, proto je nutné počítat s vyšším schodkem státního rozpočtu, který může dosáhnout i více než 5 % nominálního HDP,“ zněl začátek dokumentu. Takové zadlužení si dle autorů můžeme jako Česká republika dovolit, neboť patříme k nejméně zadluženým státům Evropské unie.

„Tým Katedry hospodářské a sociální politiky NF VŠE, dále jen tým NF VŠE, důrazně upozorňuje, že nelze diskriminovat případné příjemce pomoci z veřejných prostředků jen díky tomu, že jejich sídlo nebo podnikatelská činnost se nachází v územních jednotkách (např. u nás Praha), jejichž podporu nedoporučuje, či dokonce zakazuje eurokracie z Bruselu,“ znělo dále. Tím se naráželo na to, že program bezúročných půjček Covid II byl financován částečně z fondů Evropské unie a nemohl být tedy vyplácen podnikatelům v Praze.

„Tým NF VŠE zásadně nesouhlasí, aby ‚koronavirová situace‘ byla zneužita pro neadekvátní uvolnění rozpočtové kázně až do roku 2027. Považuje tento proces za nezodpovědný a ve svém důsledku může poškozovat především mladou generaci. Pokud si průběh hospodářského cyklu vyžádá uvolnění rozpočtové kázně, mělo by toto opatření skončit bezprostředně poté, co ekonomika (měřeno pozitivním přírůstkem reálného HDP) zaznamená 2 po sobě jdoucí období růst,“ varoval tým fakulty. Následně ještě fakulta varovala před plošným vyplácením dotací, finančních částek či subvencí a

v několika bodech zveřejnila doporučení vládě, co by měla dělat.

Prvním bodem bylo opatření v oblasti daní. Tam fakulta doporučuje vládě zrušit povinnost podávat daňové přiznání za rok 2019. Dále zrušit placení záloh pro živnostníky za rok 2020. Dopad na státní rozpočet má být v případě takových opatření 5,61 miliardy Kč. Dále ještě v tomto bodě navrhují snížit sníženou sazbu DPH z 15 % na 10 %, tam by měl být dopad 20 miliard Kč, ale měl by takový krok snížit ohrožení sociálně slabších skupin obyvatelstva. V daňové oblasti však navrhují ještě další změny. „Tým NF VŠE doporučuje zrušení daně z nemovitostí bez jakýchkoliv dalších podmínek," bylo napsáno tučně. Tím naráželi na návrh ministryně financí. I benzin by měl dle odborníků zlevnit, kvůli snížení spotřební daně.

Poté se pustili Evropské unie.

„Tým NF VŠE navrhuje zrušit povinnost platby emisních povolenek. To umožní zastavení či zpomalení případného růstu cen energií. Za jistých okolností může toto opatření vést naopak ke snížení cen pro konečného spotřebitele," napsali nejprve. „Tým NF VŠE navrhuje zrušení již přijatých opatření Evropskou unií v rámci prosazování elektromobility. Tato opatření by bezesporu vedla k vážnému ohrožení hospodářství České republiky vzhledem k podílu automobilového průmyslu na celkové produkci. Posunutí realizace dalších opatření v oblasti takzvaného ‚klimatického náboženství', až šílenství. Revize činnosti komisí typu Uhelné komise atd.," zkritizovali plány Evropské unie.

Nakonec se věnovali měnové politice.

Tam varovali před novelou zákona o České národní bance, která nadměrně zvyšuje zásahy ČNB do finančního sektoru. Avšak máme se vyvarovat toho, co se dělá v ECB, tedy v Evropské centrální bance. Jde o kvantitativní uvolňování. Není prý k tomu důvod, protože poptávka po emisi státních dluhopisů prozatím převyšuje jejich nabídku.

A jak financovat mimořádná opatření?

Ekonomové si myslí, že by bylo dobré snížit provozní náklady jednotlivých kapitol státního rozpočtu v roce 2020 o 10 % či snížit platby neziskovým organizacím, kromě těch, které vykonávají sociální služby či se jedná o sportovní organizace. Dále je možné vydávat státní dluhopisy.

„K tomu tým NF VŠE upozorňuje, že někteří zaměstnanci ČNB straší představitele vlády, že se sníží zájem o emise vládních dluhopisů a požadují přijetí okamžitého opatření, které by ČNB umožňovalo nakupovat vládní dluhopisy ve speciálním režimu – viz snaha o zkrácený legislativní proces při přijímání novely zákona o ČNB, vztahující se k obchodům na volném trhu a úvěrovým operacím.

O zatím zbytečných obavách z nedostatečné poptávky po emisích dluhopisů svědčí výsledky aukcí dluhopisů, které proběhly již v době koronavirové krize na konci března a na začátku dubna 2020. Např. 23. 03. 2020 byla celková poptávka po emitovaných dluhopisech 61,0 mld. Kč při prodeji 55 mld. Kč. Dne 26. 03. 2020 byla celková poptávka 74 mld. Kč při prodeji 68,6 mld. Kč. A při emisi 01. 04. 2020 dosáhla poptávka dokonce 161,4 mld. Kč při prodeji 88,6 mld. Kč, poptávka byla téměř dvojnásobná," informovali národohospodáři.

V další části dokumentu se komentovaly jednotlivé kroky vlády, kdy komentář je vyznačen červeným písmem.

Tým NF VŠE komentuje průběžně realizovaná hospodářsko - politická opatření vyhlášená v nouzovém režimu

- 19. 3. 2020
  - *Vláda schvaluje finanční příspěvek pro OSVČ – ošetřovné a ukládá místopředsedovi vlády, ministru průmyslu a obchodu a ministru dopravy poskytovat finanční příspěvek na ošetřovné pro OSVČ, pokud na stejné dítě nečerpá tento nebo jiný kompenzační příspěvek žádná jiná osoba. [1]*
- 26. 3. 2020
  - *Zákon č. 129/2020 Sb.[2]*
  - *Změna státního rozpočtu pro rok 2020.*
  - *Deficit zvětšen na 200 mld.*
  - *Hlavní změna u výdajů: navýšení vládní rozpočtové rezervy o 59,3 mld. Kč.*
  - Tým NF VŠE postrádá propočet dopadů poklesu příjmů z jednotlivých daní na státní rozpočet, respektive na celostátní příjmy z jednotlivých daní.
- 27. 3. 2020
  - *Zákon č. 137/2020 Sb.[3]*
  - *Subjekt evidence tržeb není povinen plnit povinnosti podle zákona upravujícího evidenci tržeb s výjimkou povinnosti zacházet s autentizačními údaji, certifikátem pro evidenci tržeb a blokem účtenek tak, aby předešel jejich zneužití, do dne ukončení nouzového stavu vyhlášeného dne 12. března 2020.*
  - *Subjekt evidence tržeb není povinen plnit podle zákona upravujícího evidenci tržeb evidenční povinnost a povinnost umístit informační oznámení v období 3 měsíců ode dne ukončení nouzového stavu vyhlášeného dne 12. března 2020.*
  - Tým NF VŠE navrhuje zrušení zavedení třetí a čtvrté etapy EET
- 27. 3. 2020
  - *Zákon č. 134/2020 Sb.[4]*
  - *Odložení záloh na zdravotním pojištění pro OSVČ do 3. srpna a ti, kdo je tam posílali, tak jim budou převáděny na devátý měsíc.*
- 27. 3. 2020
  - *Zákon č. 136/2020 Sb.[5]*
  - *Zálohy pro OSVČ na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanost jsou pozastaveny pro březen až srpen.*
  - *Ti, kdo je platí v tomto období, tak se použije na úhradu splatných závazků a poté záloh na pojistné na další kalendářní měsíce roku 2020.*
  - *Pojistné na z vyměřovacího základu pro rok 2020 se snižuje za každý kalendářní měsíc mezi březnem až srpnem, pokud se vykonávala činnost, o 2544 pro OSVČ s hlavní výdělečnou činností a o 1018 pro OSVČ s vedlejší výdělečnou činností.*
  - Tým NF VŠE doporučuje u OSVČ **zrušit** platby sociálního pojištění na dobu 6 měsíců, a přitom těmto osobám běží započítávání doby do ekonomicky aktivního období. OSVČ nepomůže pouhý odklad těchto plateb, pro postižené OSVČ je nutné zabezpečit dostupnost financí nejméně po dobu 6 měsíců.
- 27. 3. 2020
  - *Zákon č. 133/2020 Sb.[6]*
  - *Schválení ošetřovného pro děti do 13 let pro zaměstnance, v péči o dítě je možno se střídat*
  - *Podpůrčí doba u ošetřovného se prodlužuje o dobu, po kterou trvalo uzavření zařízení nebo školy z důvodu mimořádného opatření při epidemii.*

Například u programů bezúročných půjček COVID I, COVID II či u programu COVID plus upozorňoval tým NF VŠE na to, že u takto pojatých způsobů pomoci ze strany veřejných rozpočtů může dojít k čerpání finančních prostředků i ekonomickými subjekty, které nejsou postiženy pandemií koronaviru, a přesto si o čerpání finanční pomoci požádají.

Program Antivirus, tedy přispívání státu na mzdy zaměstnavatelům, okomentovali tak, že náklady by měly i dle Ministerstva práce a sociálních věcí být kolem 22 miliard za měsíc. „Tým NF VŠE předpokládá, že příslušné státní instituce jednoznačně stanoví, pro jaké období se program Antivirus bude uskutečňovat. Předpokládá, že potvrdí platnost realizace tohoto programu pouze pro období stavu nouze," dodali.

To však nebylo vše. Ekonomický tým se nebál zkritizovat příspěvek 25 tisíc pro OSVČ.

Prý se jedná o plošné opatření, které dopadne i na ty, kteří nejsou přímo postiženi pandemií koronaviru. Tomu se říká ekonomickým pojmem „černý pasažér". „Na tuto částku 25 000 Kč by měli mít nárok i začínající aktivní podnikatelé, jejichž činnost byla zahájena v posledním roce a aktivně ji

do opatření vlády vykonávali a tato činnost jim byla nouzovým stavem zrušena nebo omezena. Částka (25 000 Kč) by měla být vyplácena pouze těm, kteří prokáží, že za rok 2019 měli příjmy (ne zisky) nejméně ve výši desetinásobku poskytované částky," doporučili.

Jak je na tom bankovnictví? Tým Vysoké školy ekonomické již 19. března doporučoval odklad splácení všech jistin a úroků na šest měsíců pro domácnosti a firmy, které o to požádají. Náš bankovní sektor nemá takové problémy jako ten ve zbytku Evropské unie – je jedním z nejstabilnějších. Můžeme si to prý dovolit. Tento zákon nakonec prošel Parlamentem.

Následoval komentář k možnosti znemožnění dát výpověď z nájmu pro pouhé prodlení s placením nájemného či k možnosti odložení splátek úvěrů poskytnutých Státním fondem rozvoje bydlení.

- *Znemožnění dání výpovědi z nájmu pro pouhé prodlení s placením nájemného, prodlení ale muselo vzniknout nyní, a to převážně v důsledku mimořádných opatření, které nájemci znemožnily nebo ztížily nájemné zaplatit.*

Tým NF VŠE v žádném případě **nedoporučuje zasahovat do vlastnických práv a omezovat vlastníky nemovitostí v nakládání s jejich majetkem**. Sociálně potřebným nájemníkům může stát výpomoci v rámci stávajících právních norem příspěvkem na bydlení, případně jinou sociální dávkou, byť mimořádného charakteru. Tým NF VŠE upozorňuje, že u nájmu i služeb spojených s bydlením (je dáno normativními náklady na bydlení), pokud tyto náklady přesahují 30 % (v Praze 35 %) příjmů všech členů domácnosti, má tato domácnost možnost využít stávající možnost v oblasti sociálních dávek – příspěvek na bydlení (viz Zákon o státní sociální podpoře 117/1995 Sb. §24 ve znění zákona z roku 2016).

- *Možnost odložení splatnosti splátek úvěrů poskytnutých Státním fondem rozvoje bydlení, a to na dobu do 30. listopadu 2020[20].*
- *Firmy, které jsou v nájmu a kvůli vládním opatřením musely zavřít své provozy, budou moci požádat o odklad nájmu do 30. června. Využít ho budou moci od 12. března. Na uhrazení splátek budou mít dva roky, do 31. března 2022. Pokud bude třeba, termíny budou prodlouženy o další tři měsíce[21].*

Tým NF VŠE doporučuje, aby nájemné bylo **odpuštěno tam, kde je pronajímatelem obec nebo stát po dobu trvání omezení činnosti nájemce.** Tam, kde je vlastníkem soukromá osoba by obec či stát poskytl možnost požádat o **refundaci nájemného** z obecního či státního rozpočtu **až do výše místně obvyklého nájemného**, případně nájemného dle nájemní smlouvy uzavřené před 11. 3. 2020 pro všechny jimž byla omezena činnost nouzovým stavem, případně dalšími restrikcemi ze strany státních či obecních institucí.

Velmi kriticky se akademičtí pracovníci postavili k myšlenkám vlády na „vstup" do některých podniků.

„Tým NF VŠE s takto pojatým řešením nesouhlasí. Případnou účast státu ve firmách realizovat pouze zárukami při vydávání firemních dluhopisů, s maximální délkou splatnosti 36 měsíců. Toto opatření by mělo umožnit překlenout problémy s likviditou, případně přechodnou tíživou finanční situaci vzniklou v souvislosti s opatřeními státních institucí v boji s koronavirem. Toto opatření by se mělo realizovat pouze v případě, že o něj firmy samy požádají. Banky by v případě dalšího úvěrového financování měly brát v potaz, že tyto dluhopisy jsou zaručeny státem a neměly by výši jejich emise započítávat do rizikových úvěrů," navrhli své řešení.

Firmy, které dosáhnou pomoci z veřejných zdrojů, by však měly být podmíněny tím, že nebudou dobrovolně vyplácet dividendy a tantiémy z výsledku hospodaření roku 2019 a roku 2020. „Zdůvodnění je takové, jestliže mají firmy na vyplácení dividend a tantiém, nepotřebují žádat o finanční pomoc z veřejných rozpočtů," znělo odůvodnění.

Následoval už pouze jen seznam pracovníků, kteří se na tomto dokumentu podíleli. Jsou zde zastoupeni profesoři, docenti, doktorandi, avšak šance podílet se na tomto projektu byla dána i studentům bakalářského či navazujícího magisterského studia. Některá jména jsou velmi známá, např. proděkan docent Miroslav Ševčík či profesor Karel Dyba, první český ministr hospodářství za vlády Václava Klause v letech 1992 až 1996.